

Секція: Фінанси і податкова політика

ПАШИКЯН ІЛОНА СУРЕНОВНА

студентка

ДУЛІК ТЕТЯНА ОЛЕКСАНДРІВНА

к.е.н., доцент

Університет митної справи та фінансів

м. Дніпропетровськ, Україна

АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ПІЛЬГОВОГО ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ

Податкова пільга – це звільнення платника податків від обов'язку щодо нарахування і сплати податку, або ж сплата ним податку чи збору у меншому розмірі за наявності підстав [3, с. 42].

Податкові пільги спрямовані на вирішення певних соціальних і розподільних завдань (підтримка соціально незахищених верств населення), стимулювання економічної активності (інвестиції в інноваційні технології, основні засоби тощо), економічне зростання (сільськогосподарське виробництво, видавнича справа) [4, с. 106].

У науковій літературі питання пільгового оподаткування розглядається достатньо поглиблено. Зокрема, окремі економісти визначають такі види пільг: 1) вирахування – зменшення об'єкта оподаткування на величину певних його складових; 2) знижка – зменшує податкову базу або суму податку на певну величину; 3) податковий кредит – звільнення загальної суми податку на певний період.

Крім того, класифікація податкових пільг відбувається не лише за видами, а й за ознаками, а саме: за ознакою цільового використання звільнених від оподаткування коштів (цільові – на переоснащення матеріально-технічної бази, запровадження нових технологій; нецільові – використовуються на власний розсуд); за елементами податку (звільнення

окремих категорій платників; зменшення об'єкта оподаткування та величини податкової бази; зниження ставок податку; розстрочка сплати податків тощо) [1, с. 173-174]. Такі підходи до класифікації пільг є достатньо обґрунтованими. Проте у податковій практиці окремі з них не знаходять свого належного застосування.

Характерними ознаками пільг є такі: 1) обмежена сфера застосування – кожна податкова пільга прив'язана до відповідного податку; 2) стимулююча спрямованість – за критерієм призначення пільги є стимулюючі та підтримуючі. Мета стимулюючих пільг – заохочення дій платників для вирішення загальнодержавних завдань. Підтримуючі пільги – полегшення податкового навантаження для окремих груп платників. За суб'єктами впливу: стимулювання споживання, виробництва та розподілу; 3) регулююча спрямованість – перерозподіл фінансових ресурсів для регулювання пропорцій економічного відтворення; 4) нейтральність – не впливає на збільшення або зменшення конкурентоздатності платника; 5) екстериторіальність – без обмежень за територіальною ознакою; 6) мобільність – оперативно коригують умови оподаткування для реалізації регулюючої функції податків [5, с.263-264].

Пільги доцільні, якщо вони цілеспрямовані – стимулюють інвестиційну та інноваційну діяльність, сприяють виконанню загальнодержавних програм. Ефективні для країн, де економіка характеризується дефіцитом довгострокових фінансових ресурсів, тіньовим сектором, недостатнім розвитком інфраструктури фінансового ринку, неконкурентним середовищем у наданні послуг [2, с. 99].

В Україні податкові пільги виправляють «прогалини» у державній фінансовій політиці. Так, станом на 01.10.2015 р., відповідно до довідника податкових пільг, звільняються від сплати: 1) земельного податку: ділянки дипломатичних представництв, культових будівель, землі автомобільних доріг, ділянки кладовищ, крематоріїв, сільгоспугіддя, що перебувають у

тимчасовій консервації, у стадії освоєння, радіоактивно забруднені території; 2) податку на прибуток, отриманого від реалізації: біопалива, електроенергії, теплоенергії, техніки, яка споживає біопаливо тощо; 3) ПДВ: операції з імпорту та постачання: техніки, устаткування, що працюють на альтернативних видах палива, товарів для виробництва космічної техніки, для потреб літакобудівної промисловості; 4) акцизного податку: допомоги, яка надається відповідно до міжнародних договорів України, нафтопродукти (сировина), раніше експортовані підакцизні товари з недоліками, що перешкоджають їх реалізації на митній території країни імпортера, підакцизні товари для виробництва підакцизних товарів, за умови подальшого виготовлення з такої сировини готової продукції на митній території України, з якої сплачується акцизний податок; 5) державного мита: фінансові органи та державні податкові інспекції, НБУ та його установи, Пенсійний фонд, органи державної, виконавчої влади та місцевого самоврядування [6].

Отже, таке регламентоване чинним податковим законодавством України відхилення від нормативних вимог оподаткування, дозволяє окремим категоріям платників отримати переваги, спрямовані на зменшення податкового навантаження.

Проте не слід забувати, що ефективне використання податкових пільг веде до стимулювання розвитку реального сектору економіки, що сприяє залученню іноземних і вітчизняних інвестицій, досягнення збалансованості економічного розвитку регіонів, ефективного розміщення та використання їх матеріальних, трудових та інших ресурсів [2, с. 104]. Тому основними умовами їх надання повинні бути: наділення правом на податкові пільги платників, які сприяють розвиткові пріоритетних галузей економіки, чітке визначення системи надання пільг і способів перевірки їх застосування, визначення терміну пільги та їх орієнтація на кінцеві результати діяльності [3, с. 43].

Література:

1. Біла І. С. Податкові пільги: стан та шляхи вирішення проблем їх використання в Україні / І. С. Біла, Н. В. Петришина, Н. М. Салатюк // Економічний вісник університету. Збірник наукових праць учених та аспірантів. – 2012. – Вип. 19/2. – С. 172-178.
2. Демченко Т. М. Втрати бюджету внаслідок наданих податкових пільг / Т. М. Демченко // Науковий вісник Національного університету державної податкової служби України (економіка, право). – 2013. – № 3. – С. 98-104.
3. Демчишак Н. Б. Роль податкових інструментів у інвестиційно-інноваційній стратегії розвитку України / Н. Демчишак // Бізнес Інформ. – 2014. – № 2. – С. 40-45.
4. Матвійчук А. В. Моделювання ефективності податкових пільг / А. В. Матвійчук, Г. І. Великоіваненко // Економічний часопис-XXI. – 2014. – № 5-6. – С. 105-108.
5. Тімарцев О. Ю. Податкові пільги як інструмент регулювання та стимулювання економіки / О. Ю. Тімарцев // Бізнес Інформ. – 2013. – № 2. – С. 262-267.
6. Довідник N 76/2 інших податкових пільг станом на 01.10.2015 – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/ST002248.html